

Данило Овсійович Альперн

Радянська медична наука зазнала тяжкої втрати. 24 серпня 1968 р. вмер видатний радянський патофізіолог, член-кор. АН УРСР, заслужений діяч науки професор Данило Овсійович Альперн.

Д. О. Альперн народився у 1894 р. Закінчивши із золотою медаллю медичний факультет Харківського університету, він працював на кафедрі патологічної фізіології під керівництвом проф. О. В. Репрьова, а з 1929 р. і до кінця свого життя очолював цю кафедру.

Д. О. Альперн почав займатись науковими дослідженнями ще в студентські роки. Він сформувався як вчений в рамках найстарішої російської школи патофізіологів, яка веде свій початок від В. В. Пашутіна.

Наукова діяльність Д. О. Альперна характеризувалась високою експериментальною майстерністю, дуже вмілим сполученням експериментальних досліджень над тваринами з клініко-фізіологічними спостереженнями над хворими, глибиною аналізу та узагальнень. Перу Данила Овсійовича належать більше 200 наукових праць.

Велике значення для розуміння трофічної ролі нервової системи мали його дослідження присвячені змінам обміну речовин і хімізму тканин при порушеннях функцій нервової системи, виконані ще в 20-х роках.

В роботах Д. О. Альперна вперше була встановлена роль холінергічних і адренергічних реакцій в патогенезі різних патологічних процесів у людини — уражень нервової системи, запалення, трофічних розладів, тощо.

Значний вклад він вніс у справу вивчення алергії. Він встановив значення порушень вуглеводного обміну і патогенезу гіперергічних реакцій, в зв'язку з чим сформульовано положення про тісний зв'язок цих реакцій із загальним станом організму. В дальшому була виявлена участь діенцефало-гіпофізарно-наднирничкової системи в патогенезі алергічних реакцій. Ще до досліджень Г. Сельє було встановлено десенсибілізуючу і протизапальну дію препаратів гіпофіза, вивчені зміни гемодинаміки при алергічних станах.

Важливе значення мають його роботи в обґрунтуванні алергічного патогенезу ревматизму. Широке визнання цих праць, зокрема, проявилось в обранні Данила Овсійовича почесним членом Аргентинської антиревматичної ліги.

Великий цикл досліджень виконали Д. О. Альперн та його співробітники, вивчаючи питання патохімії запалення. Була встановлена важлива роль дериватів нуклеїнових кислот як ендогенних факторів запалення.

Дослідження Данила Овсійовича були узагальнені у восьми монографіях, під його керівництвом випущені вісім збірників наукових праць.

Його перу належить також підручник патологічної фізіології для медичних інститутів, який багато разів перевидавали російською мовою; цей підручник був також перекладений англійською, німецькою, болгарською, китайською та румунською мовами.

Д. О. Альперн створив школу патофізіологів, його учні очолюють ряд кафедр патологічної фізіології в медичних інститутах і чимало відділів патофізіології в науково-дослідних інститутах.

Данило Овсійович постійно проводив велику громадську роботу. На протязі багатьох років він був членом редколегій або редакційних рад журналів «Патологічна фізіологія та експериментальна терапія», «Архів патології», «Фізіологічний журнал» АН УРСР, «Врачебное дело», членом правління Всесоюзного та Українського товариств патофізіологів.

Глибока відданість науці, величезна працездатність, скромність Данила Овсійовича служили високим прикладом для всіх, хто знав і працював з ним.

Група учнів і співробітників